Qorti tal-Magistrati (Malta)

Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali

Magistrat Dr. Claire L. Stafrace Zammit B.A. LL.D.

Il-Pulizija

[Spettur Joseph Agius]

vs

Justin James Grima

Kumpilazzjoni Numru: 257/14

Illum, 4 ta' Lulju, 2022

Il-Qorti;

Rat l-akkuza migjuba kontra Justin James Grima detentur tal-karta tal-identita` numru 0124295M akkuzat talli fid-19 ta' Dicembru 2013 ghal habta ta' 20.50hrs fi Triq l-Imdina Qormi, b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila jew arti jew professjoni jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti, waqt li kien qed isuq

vettura tal-ghamla Smart City Passion 61, bin-numru tar-registrazzjoni FCB121, involontarjament ikkaguna offizi ta' natura gravi u perdurata fuq il-persuna ta' Owen Cremona minn Hal-Tarxien, skond kif iccertifika Dr. M Attard Biancardi (reg no 3124) ta' l-isptar Mater Dei.

Rat il-fedina tal-imputat li hija wahda netta;

Rat l-ezami tal-imputat li wiegeb mhux hati tal-akkuza kif dedotta kontrih;

Rat in-nota tal-Avukat Generali datata erbatax (14) ta' Marzu 2014 fejn inghata l-kunsens sabiex dawn il-proceduri jigu trattati b'mod sommarju;

Rat l-atti kollha tal-kawza inkluz il-verbal tal-parte civile Owen Cremona datat hdax (11) ta' Jannar elfejn u sittax (2016) fejn iddikjara li ma kienx sofra minn griehi li hallew konsegwenzi u li xtaq li ma jixhidx fil-konfront tal-imputat;

<u>**Ikkunsidrat**</u>

Illi semghet il-parte civile **Owen Cremona** li ttella' bil-gurament jixhed stante li dawn huma proceduri li jitmexxew *ex officio* mill-pulizija fejn dan jghid illi hu u l-imputat kienu Haz-Zebbug fejn xhin waslu quddiem il-hanut tal-Kia sema' arja ta' tajer u s'hemmhekk jaf ghaliex wara qam l-isptar. Jghid illi safejn jaf hu l-karrozza kienet dahlet go sigra. Jghid illi wara li sema' din l-arja minn mat-tajer il-karrozza tkaxkret mas-*central strip* imbaghad ma jaf xejn aktar. Huwa jghid illi wara l-habta rega' gie f'sensih u jara demm ma' saqajh fejn imbaghad rega' ntilef minn sensih u mbaghad sab ruhu l-isptar. Jghid illi l-griehi li kellu kienu fil-koxxa tal-lemin fejn gie operat fiha. Jghid illi llum il-gurnata saqajh jista' jhaddimha b'mod normali. Jghid illi bhala perjodu jahseb li kien f'Dicembru tas-sena elfejn u tlettax (2013).

Illi xehed **PS 1585 James Weatherill** li qal li fid-dsatax (19) ta' Dicembru 2013 kien acceda Hal Qormi vicin tal-hanut tal-Kia fejn sab vettura tal-ghamla Smart bin-numru ta' registrazzjoni FCB 121 li kienet imdahhla f'sigra wara li kienet telghet fuq *central strip.* Jghid illi wara investigazzjoni li saret stabbilixxa li passiggier kien hemm certu Owen Cremona ta' erbatax (14)-il sena li dan ma setax ikellmuh ghaliex kien diga' ittiehed l-isptar bl-ambulanza. Huwa

jghid illi ha l-verzjoni fuq il-post tas-sewwieq u cioe' Justin James Grima fejn dan kien qallu li ftit qabel il-kollizjoni kien sparalu t-tajer tal-karrozza bil-konsegwenza li tilef il-kontroll u dahal go sigra. Ix-xhud esebixxa r-rapport tal-incident li gie mmarkat bhala Dok. JW1.

Rat illi d-difiza ddikjarat li ma kellhiex provi x'tipproduci hlief li talbet li tigi sfilzata l-istqarrija tal-imputat u dan stante li dak iz-zmien meta kienet giet mehuda l-imputat ma kienx inghata d-dritt tal-prezenza tal-avukat;

<u>Ikkunsidrat</u>:

Illi fil-kaz odjern id-dover tal-Prosekuzzjoni hu li jipprezenta quddiem il-Qorti kaz konvincenti u pprovat li adegwatament jistabilixxi l-htija tal-imputat ghall-akkadut, li tipprova kondotta volontarja, negligenti, konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb 'imprudenza', 'negligenza' jew 'traskuragni' jew ta' hila, ta' 'imperizja' fl-arti jew professjoni jew konsistenti specifikament fin-nuqqas ta' osservanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u

simili li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn akkadut dannuz u involontarju.

Dan ifisser li fil-materja tal-kolpuz hemm necessarjament l-element t'attivita` diretta ghal xi fini partikolari, li minhabba nuqqas ta' certu prekawzjoni jistghu jigu lezi jew danneggjati jew impregudikati l-interessi ta' terzi. Il-konnotat karetteristiku tal-kulpa huwa l-prevedibilta` tal-event dannuz, li kondotta llegali ta' xi hadd tista' ggib. Din hija l-kulpa normali jew l-hekk imsejha 'colpa incosciente' a differenza minn dik imsejha 'colpa cosciente', li hija l-kulpa bl-element fiha tal-previst tal-akkadut.

Hemm diversi forom ta' kondotta kolpuza derivanti minn att ta' negligenza, imprudenza, imperizja u non ossevanza tal-ligijiet u regolamenti. Hemm 1) l-imprudenza, li tigi mill-agir ta' xi hadd minghajr ma jiehu l-opportuni kawteli; 2) in-negligenza, li tigi mid-dizattenzjoni u dizakkuratezza tal-agent fil-kondotta tieghu; u 3) l-imperizja; li hija l-forma specifika tal-kulpa professjonali cioe` kif jghid **Manzini**:- ***"L-inettitudine e insuficienza professionale generale o specifica, nota all' agente di cui egli vuole non tener conto"***.

Il-kulpa tista' tkun dovuta wkoll ghal non osservanza tal-ligijiet, regolamenti, ordnijiet u simili bhal ma huma l-assjem ta' regoli predisposti mill-Ordinanza tat-Traffiku – Kap 65, il-High Way Code – Motor Vehicle Regulations – bl-iskop li jigu evitati l-possibiltajiet ta' hsara u dannu lil terzi.

Illi l-Qorti ser tezamina x'inhuma r-rekwiziti tar-reat principali in ezami, u cioe` dak kontemplat fl-Artikolu 225 tal-Kapitolu 9, u cioe` tar-reat li bih gie akkuzat l-imputat, u cioe` feriti gravi.

L-Artikolu 225 tal-Kapitolu 9 jiddisponi s-segwenti:

> *"Kull minn b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu, jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti, jikkaguna...".*

Illi ghalhekk wiehed irid jifli l-elementi li jikkostitwixxu dan ir-reat, li huma bazikament tlieta u cioe`:- 1. b'nuqqas ta' hsieb, bi traskuragni, jew b'nuqqas ta' hila fl-arti jew professjoni tieghu jew b'nuqqas ta' tharis tar-regolamenti; 2. ikkaguna l-mewt; 3. fuq persuna.

Illi b'sentenza moghtija mill-Qorti tal-Appelli Kriminali nhar il-21 ta' Marzu 1996 fl-ismijiet il-<u>Pulizija vs Richard Grech</u> il-Qorti sostniet is-segwenti:-

"Huwa mehtieg ghal kostituzzjoni tar-reat involontarju skond l-artikolu 225 tal-Kodici Penali, li tirrikorri kondotta volontarja, negligenti - konsistenti generikament f'nuqqas ta' hsieb, imprudenza fl-arti jew fil-professjoni, jew konsistenti specifikament f'nuqqas ta' tharis ta' regolamenti, li tkun segwita b'ness ta' kawzalita' minn event dannuz involontarju. Ghandu jigi premess li ghal accertament tal-htija minhabba f'kondotta effettivament adegwata ma' dik ta' persuna li s-sapienza umana identifikat mal- bonus pater familias, dik il-kondotta cioe` fil-kaz konfet, kienet tigi uzata minn persuna ta' intelligenza, diligenza u sensibilita` normali, kriterju dan li filwaqt li jservi ta' gwida objettiva ghal gudikant, jhallieh fl-istess hin, liberu li jivvaluta d- diligenza tal-kaz konkret."

Illi l-awtur Taljan **Giorgi** fil-ktieb tieghu Teoria delle Obbligazione (1127 pagna 46) jghid:-

> *"La diligenza del buon padre di famiglia costituisce in criterio abbastanza indeterminate per lasciare al giudice Liberta' di valutazione".*

Illi fil-kawza fl-ismijiet **Il-Pulizija v Leonard Grech** deciza mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-hamsa (5) ta' Settembru, 1990, il-Qorti dahlet fid-dettal dwar in-natura tal-kolpa f'dawn il-kawzi. In succint fuq skorta ta' awturi u gurisprudenza, it-trepod tal-kolpa gie definit bhala: 1. *la volontarieta` dell'atto*; 2. *la mancata previsione dell'effetto nocivo*; u 3. *la possibilita` di prevedere*.

Bhala konkluzjoni tad-definizzjoni li din il-Qorti trid taghti lit-terminologija *culpa*, ghalhekk jibqa' dejjem li l-element taghha huwa l-volontarjeta` tal-att, in-nuqqas ta' previzjoni tal-effetti dannuzi ta' dak l-att u l-possibilta' ta' previzjoni ta' dawk l-effetti dannuzi.

Illi f'kazijiet bhal dak odjern, il-Prosekuzzjoni trid tipprova illi l-imputat kien kolpevoli ta' nuqqas ta' hsieb, jew ta' traskuragni jew li naqset li thares xi regolamenti, f'dan il-kaz, ir-regolamenti tat-traffiku. Il-Prosekuzzjoni trid ukoll tipprova n-*nexus* bejn il-girehi sofferti mill-vittma u t-traskuragni tal-imputat, liema ness irid irendi t-traskuragni l-kawza immedjata u prossima tal-effett, wara trid ukoll tipprova li t-traskuragni kienet *culpable negligence* u cioe` li tammonta ghall-*criminal misconduct* (vide **Il-Pulizija vs Manuel Schembri** deciza nhar it-28 ta' Novembru 1949 mill-Qorti tal-Appelli Kriminali.) Irid jigi determinat allura jekk l-imputat kienx hati ta' xi nuqqas ta' hsieb jew traskuragni jew ta' nuqqas ta' tharis tar-regolamenti.

Illi din il-Qorti hija tal-fehma li f'dawn il-proceduri il-prosekuzzjoni ma rnexxielhiex tipprova l-kaz taghha u dan stante li l-allegat griehi ma gewx ippruvata permezz ta' xi certifikat mediku li jigi kkonfermat skont il-ligi, ma giex ippruvat li l-imputat kien b'xi mod qed isuq kontra xi regolament tat-traffiku u l-anqas ma gie ppruvat minn xi prova cirkostanzjali ohra li l-imputat kien b'xi mod imprudenti jew negligenti fis-sewqan tieghu u li ghandu jkun misjub hati ghad-dannu soffert mill-parte civile. Inoltre' l-

prosekuzzjoni ma rnexxilhiex tipprova wkoll il-prevedibilita' da parti tal-imputat tal-akkadut, mhux talli hekk illi l-unika prova migjuba hu li kien kaz sfortunat fejn spara t-tajer tal-karrozza tieghu u ghalhekk seta' kien avveniment li qatt ma' seta' jipprevedi.

Illi kif gie ritenut mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza moghtija nhar t-tnax (12) ta' Frar 2004, fl-ismijiet <u>Il-Pulizija vs Stephen Grima</u> intqal li: ***"Il-fatti - inkluzi l-provi ndizzjarji [circumstantial evidence] jistghu jkunu tali li l-gudikant ihossu moralment konvint li jista' jigbed certi konkluzjonijiet minn dawk il-fatti... dawk li fid-dottrina Ingliza jissejjhu presumptions of fact. These are all inferences which maybe drawn by the tribunal of fact.***"

Illi din il-Qorti ghamlet dawn il-*presumptions of fact*, li johorgu mid-dinamika tal-incident u meta qieset u ghamlet apprezzament tal-fatti kollha li jirrizultaw mill-atti hija ma tistax tasal b'konvinzjoni ghall-konkluzjoni dwar id-dinamika tal-incident.

Finalment din il-Qorti tiddikjara li ma hijiex sejra toqghod tidhol fuq il-kwistjoni tal-validita' tal-istqarrija u dan stante li ser tillibera lill-istess imputat.

Ghal dawn il-motivi ma ssibx lill-imputat **Justin James Grima** hati tal-akkuza kif dedotta kontrih stante li ma gietx ippruvata.

Ft./Dr. Claire L. Stafrace Zammit B.A. LL.D.
Magistrat

Benjamina Mifsud
Deputat Registratur